

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/31/2021
Identifikačné číslo spisu:	4415010313
Dátum vydania rozhodnutia:	27.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4415010313.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 27. júla 2022 v Bratislave v trestnej veci obvineného Š. M. pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2To/4/2018, zo 14. marca 2018 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Š. M. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky, sp. zn. 4T/84/2015, zo 16. októbra 2017 bol obvinený Š. M. uznaný za vinného zo spáchania prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe, že

dňa 20.2.2014 v čase asi o 01.00 hod. v M. S., v chatárskej oblasti S., po tom, čo požil alkoholické nápoje, riadil osobné motorové vozidlo zn. Renault Kangoo, EČ: M. XXX K., kedy v dôsledku neprispôsobenia rýchlosti jazdy svojim schopnostiam a vlastnostiam vozidla, stavu a povahe vozovky v mierne pravotočivej zákruty prešiel do protismeru jazdy a následne narazil do železného zábradlia pred chatou č. XX v chatárskej oblasti S. a následne bol kontrolovaný privolanou hliadkou Okresného riaditeľstva PZ v Nových Zámkoch, Okresného dopravného inšpektorátu na vykonanie dychovej skúšky na zistenie alkoholu pomocou elektronického prístroja Alcotest 7510, ARLC-0097, v čase o 02.16 hod. mu bola zistená hodnota 0,96 mg/l alkoholu v dychu (2 promile) pričom na základe odborného vyjadrenia č. 16/2015 bolo spätným prepočtom stanovenej hladiny etanolu v krvi zistené, že v čase riadenia motorového vozidla a spôsobenia dopravnej nehody bol pod vplyvom alkoholu, a to v množstve minimálne od 2,15 promile do maximálne 2,25 promile v krvi, pričom poškodenému N. B. nar. X.XX.XXXX, U. XX, M. S. a B. B., nar. XX.X.XXXX, U. XX, M. S.Á. škoda spôsobená nebola, nakoľko obžalovaný plot následne opravil.

Za to bol Š.A. M. uložený podľa § 289 ods. 1, § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo

výmere 4 (štyri) mesiace; pričom podľa § 49 ods. 1 písm. a) a § 50 ods. 1 Trestného zákona bol výkon trestu podmienenčne odložený s určením skúšobnej doby vo výmere 1 (jeden) rok. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona bol obvinenému zároveň uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na dobu 28 (dvadsaťosem) mesiacov.

Krajský súd v Nitre ako odvolací súd rozhodujúci na podklade odvolania obvineného rozhodol uznesením, sp. zn. 2To/4/2018, zo 14. marca 2018 tak, že ho podľa § 319 Trestného poriadku zamietol, pretože nebolo dôvodné.

Obvinený Š. M. podal prostredníctvom obhajkyne proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, a to s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu], § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom] a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však odvolací súd nemôže skúmať a meniť].

V súvislosti s uplatnenými dovolacími dôvodmi obvinený namietal:

„Súd nevyhovel, keď odstránenie rozporov vo výpovedi svedka B. a rozporov medzi výpoveďou tohto svedka a ostatnými dôkazmi rozporu neodstránilo, návrhu na vykonanie rekonštrukcie na tvare miesta a opoznávanie osôb za rovnakých podmienok, aké bol v čase nehody.

Súd sa nevysporiadal s odvolacími dôvodmi, uvedenými v písomnom odôvodnení odvolania. Tým postupoval v rozpore s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd - právo na spravodlivé súdne konanie, ktoré je v judikatúre ESĽP interpretované aj ako právo na odpovede na všetky argumenty, ktoré sú pre rozhodnutie vo veci podstatné. Z aplikácie doktrínálneho rozhodnutia García Ruiz proti Španielsku nie je vyňaté ani rozhodovanie vo veciach trestných.

Odsúdený dáva na zváženie, či spôsobom vykonávania dôkazov pred súdom prvej inštancie (čo odsúdený namietal v odvolaní formuláciou „Obžalovaný tvrdí, že ak súd preberá za prokuratúru povinnosť preukázať tvrdenia vedené v obžalobe - teda ak koná „za“ prokuratúru, stráca úlohu nezávislého arbitra, čoho dôsledkom je, že obžalovaný nečelí len obžalobe, ale jeho pociťovaným protivníkom je vlastne aj súd, ktorý sa, bez ohľadu na vykonané dôkazy, prikloní k obžalobe. Takýto postup je však v príkrom rozpore so zásadou kontradiktórnosti konania, a preto nemôže byť ani správny, ani zákonný“) súd neprekročil rámec vymedzený základnými zásadami trestného konania formulovanými v ustanoveniach § 2 ods. 11, ods. 18 Trestného poriadku, v zásade kontradiktórnosti konania (§ 2 ods. 14 Trestného poriadku) spôsobom, ktorý je v právnej vete rozsudku Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 3To/131/2015, formulovaný takto.

Pokiaľ je prokurátor na hlavnom pojednávaní nečinný vo vzťahu k výsluchu obžalovaného, svedkov a znalcov a nezisťuje určité okolnosti skutku podstatné pre rozhodnutie, nie je povinnosťou súdu tieto osoby vypočuť k týmto prokurátorom nezisťovaným okolnostiam a nahrádzať tak procesné postavenie prokurátora, keďže by takýmto postupom bola porušená zásada rovnosti strán. Obžalobu v konaní pred súdom zastupuje podľa § 2 ods. 15 Trestného poriadku prokurátor, pričom vyjadrením obžalovacej zásady je nielen podanie obžaloby na súd, ale aj jej zastupovanie v konaní pred súdom, ktoré vyžaduje aktívnu účasť prokurátora pri dokazovaní. Inak povedané, zastupovanie obžaloby prokurátorom pri jeho neaktívnej účasti alebo pasívite v konaní pred súdom nemôže nahrádzať svojou aktivitou samotný súd, keďže procesné funkcie žalobcu a sudcu sú oddelené“. [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku].

„Súd vychádzal zo zápisnice o výsluchu obžalovaného (v pozícii obvineného), v ktorom sa používajú rovnaké slovné formulácie, ako v uznesení o vznesení obvinenia, datované jeden deň predtým, súdy oboch stupňov neodstránili pochybnosť ohľadom výsluchu/vysvetlenia, ktoré malo byť obžalovaným ako podozrivým poskytnuté priamo na mieste nehody, hoci podľa svedkov obžalovaný žiadnu zápisnicu nepodpisoval, vypočutý bol svedok C., ktorého výpoveď alebo zápisnica o podaní vysvetlenia sa vo vyšetrovacom spise nenachádza, súd vychádzal zo zápisnice o vyšetrovacom úkone - rekognoskácii, ktorá ale nebola vykonaná zákonom uloženým spôsobom, súd si úsudok o pomeroch na mieste skutku - viditeľnosti miesta nehody z domu svedkov B., vzdialenosti domu sv. B. od miesta skutku, vytvoril názor bez znalosti miestnych pomerov, bez fotografií dokumentujúcich miesto skutku v pozícii k domu (chate) B., a bez vykonania ohliadky na mieste samom, a v rozpore s predloženým topografickým

podkladom“. [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku].

„Súd pochybnosti, založené na rozporoch vo výpovediach svedkov, keď svedectvo svedka B. popierali ďalší svedkovia - svedkyňa B., svedkovia C., policajti ppráp. V., svedok P., družka obžalovaného p. K., súd svedectvo svedka P. (písomné vyhlásenie) spochybnil tým, že v čase spísania vyhlásenia (19. marca 2014) sa preukázal občianskym preukazom, evidovaným ako stratený - hoci bol predložený úradný záznam o odobratí toho istého občianskeho preukazu policajtkou mjr. Mgr. Q. 17. apríla 2014, ktorá neplatný OP odobrала nie tretej osobe, ale priamo svedkovi P., súd rozsudok založil v podstate na „priznaní“ odsúdeného v prípravnom konaní, datovanom 25. februára 2014, v ktorom sa používajú rovnaké formulácie ako v uznesení o vznesení obvinenia, ktoré bolo datované a údajne aj doručené deň pred výpoveďou odsúdeného, pri pochybnostiach, vyplývajúcich z rozporu výpovede sv. B. s výpoveďami ďalších svedkov (B., C., V., P., K.) súd nepostupoval podľa zásady in dubio pro reo.

Rozsudkom bol, bezpochyby raritne v rozhodovacej praxi SR, odsúdený za ohrozenie pod vplyvom návykovej látky chodec, navyiac za situácie, keď k vedeniu vozidla sa priznala tretia osoba (svedok P.), ktorú na mieste označil svedok C., ako aj odsúdený za vodiča vozidla, dokonca aj pred policajtom ppráp. V. a ktorá vedenie vozidla v čase nehody potvrdila zhodne tak písomným vyhlásením, predloženým v prípravnom konaní, ako aj v konaní pred súdom a svoje vyhlásenie nikdy neodvolala ani nekorigovala“. [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku].

„Preto odsúdený namietal už pred súdom prvého stupňa, odvolacím súdom a na tomto svojom tvrdení zotrúva, že považuje za nepreukázané, že by sa dopustil skutku, za ktorý bol odsúdený, že by mu bolo preukázané spáchanie akéhokoľvek iného trestného činu (alebo čo i len konania s intenzitou priestupku), vrátane prečinu, za ktorý bol súdom odsúdený, namietal tiež spôsob vyhodnotenia dôkazov súdom v odsudzujúcom rozsudku a zamietajúcom uznesení, ako nerešpektujúci zásadu in dubio pro reo a povinnosť jednoznačne preukázať vinu, osobitne pri existencii významných rozporov vo výpovediach svedkov a pri priznaní tretej osoby, ktorá bola odsúdeným na mieste nehody označená za vodiča inkriminovaného vozidla.

Preto namietal, že rozhodnutie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2To/4/2018, zo 14. marca 2018, doručené 26. apríla 2018, je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo nesprávnom použití hmotnoprávneho ustanovenia, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku pri súčasnom porušení zákona v neprospech obžalovaného, porušení práva na obhajobu, nevykonania dôkazov zákonným spôsobom, nevykonania dôležitého obhajobou navrhovaného dôkazu a možného porušenia zásady kontradiktórnosti konania [dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. g), písm. c) Trestného poriadku].

Na uvedené dôvody mal prihliadať krajský súd ako súd odvolací v zmysle § 317 ods. 1 veta druhá Trestného poriadku, a to aj vtedy, ak by v odvolaní výslovne uvedené neboli, a tým skôr, že v odvolaní uvedené boli, a to výslovne a podrobne v jeho písomnom odôvodnení.

Na základe uvedeného odsúdený tvrdí, že rozhodnutím odvolacieho súdu - Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2To/4/2018, zo 14. marca 2018 v trestnej veci vedenej pred Okresným súdom Nové Zámky, sp. zn. 4T/84/2015, neboli odstránené pochybnosti a vady, na ktoré odsúdený vo svojom odvolaní poukazoval, týkajúce sa samotného skutku, za ktorý bol odsúdený, osoby, ktorá skutočne viedla vozidlo v čase spôsobenia dopravnej nehody, samotného skutkového deja/skutkových zistení, pričom súd vychádzal z dôkazov, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom a odsúdený má pochybnosť o tom, že boli vykonané dôkazy, ktoré neboli odstránené, a tak väčšina svedectiev potvrdzuje verziu skutku uvádzanú od začiatku odsúdeným, a zároveň zakladá nutnosť aplikácie zásady in dubio pro reo, keďže nemožno stotožniť sa s jediným svedectvom, proti ktorému stojí päť odlišných, popierajúcich svedeckých výpovedí.

Preto obvinený navrhuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolaciemu, aby rozsudok Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2To/4/2018, zo 14. marca 2018 zrušil v celom rozsahu výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, prípadne zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušený rozsudok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad“.

K dovolaniu, využijúc svoje právo podľa § 376 Trestného poriadku, sa vyjadrila prokurátorka, a síce v podstate takto:

„K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v zmysle podaného dovolania uvádzam, že tento spočíva v nevykonaní dôkazov navrhovaných obžalovaným v rámci prvostupňového

súdneho konania a v ich odmietnutí podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku. K predmetnému poukazujem na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v rámci ktorej bol vyslovený právny názor, že „Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 1 Trestného poriadku, resp. pri uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku“ (R 7/2011). Z uvedeného rozhodnutia ďalej vyplýva, že ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania pri uplatnení tohto dovolacieho dôvodu je posudzovanie právnych otázok a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

K dovolacej námietke dovolateľa ohľadne nevykonania rekonštrukcie uvádzam, že súd nie je povinný vykonať dôkaz navrhnutý stranou trestného konania, aj keď odsúdenému prislúcha právo navrhnúť doplnenie dokazovania, nie je to právo absolútne, nakoľko mu nezodpovedá povinnosť vo veci konajúceho súdu (respektíve orgánu činného v trestnom konaní) tomuto návrhu vždy a za každých okolností vyhovieť, keď má okolnosti, ktoré by sa týmto dôkazom mohli objasniť, už objasnené inými vo veci vykonanými dôkazmi, respektíve by sa ich vykonaním objasňovala okolnosť nie významná pre rozhodnutie, čo vyplýva aj z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý vyslovil právny názor, že „Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu vyhovieť alebo ho odmietnuť“ (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku)“ (Najvyšší súd SR, sp. zn. 2Tdo/1/2014, zo 14. januára 2014).

S poukazom na vyššie uvedené mám za to, že v prípade dovolateľa nebol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ustanovenie ktoré predpokladá zásadné porušenie práva na obhajobu, ku ktorému v danom prípade nedošlo.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu dovolateľom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku uvádzam, že súd prvého stupňa výrok o vine obvineného okrem iných dôkazov oprel o výpoveď obvineného v prípravnom konaní pri jeho výsluchu pred vyšetrovateľom 20. februára 2014, ktorý bol po zákonom poučení o právach obvineného vykonaný v čase 09:30 hod. V tejto výpovedi sa obvinený k spáchaniu skutku priznal a priebeh jeho spáchania podrobne opísal. Ďalej súd výrok o vine obvineného oprel aj o ďalšie dôkazy, pričom poukazujem na tú skutočnosť, že predmetná trestná vec odsúdeného už bola predmetom rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu, kedy na podklade odvolania odsúdeného odvolací súd zrušil predchádzajúci rozsudok okresného súdu zo 16. mája 2016 a vrátil vec okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Následne po vrátení veci okresný súd doplnil dokazovanie v intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu tak, že opätovne vypočul poškodených, vypočul medzi nimi konfrontáciu, vypočul svedkov J. K., T. C. a D. P., obžalovaný odmietol opätovne vypovedať. Dokazovanie bolo vykonané zákonným spôsobom. Aj napriek doplnenému dokazovaniu okresný súd nedospel k iným záverom, a z uvedeného dôvodu dospel k záveru, že obžalovaný je vinný z prečinu ohrozovania pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona.

S poukazom na vyššie uvedené mám za to, že v prípade dovolateľa nebol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych väd, ale nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania. Rovnako možnosti podania dovolania musia byť preto obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1TdoV/15/2012, z 29. novembra 2012; rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Tdo/66/2012, z 11. októbra 2012; uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky,

sp. zn. 6Tdo/40/2015, z 2. júla 2015). Najvyšší súd Slovenskej republiky z titulu dovolania odsúdeného nemôže preskúmať správnosť zisteného skutku a postup, akým konajúce súdy v konkrétnej veci vyhodnotili dôkaznú situáciu, nakoľko k tejto činnosti nedochádza na podklade hmotnoprávných, ale procesných ustanovení (k tomu bližšie R 57/2007-II, ZSP 46/2013, R 47/2014-II). Opätovne treba zdôrazniť, že dovolanie má byť len skutočne výnimočným zásahom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a istoty. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd (§ 322 ods. 1 Trestného poriadku, § 326 ods. 5 Trestného poriadku). Namietanie rozsahu vykonaného dokazovania, eventuálne v tomto prípade nesúhlas s jeho hodnotením, nenapĺňa zákonné atribúty žiadneho z prípustných dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Odsúdený uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len formálne, nakoľko pochybenie spočívajúce v nesprávnej právnej kvalifikácii skutku v rozsudku súdu prvého stupňa, opiera výlučne o skutkové námietky, vyplývajúce z jeho odlišného hodnotenia dôkaznej situácie. Ďalej poukazujem aj na tú skutočnosť, že odsúdený namieta v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku aj nesprávny postup okresného súdu, keď tento nepostupoval podľa zásady in dubio pro reo. K tomu uvádzam, že zásada in dubio pro reo vyplýva z princípu prezumpcie neviny, ktorého materiálne ukotvenie nachádzame v článku 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, resp. v článku 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a význam ktorého sa v trestnoprávnej legislatíve premietol v ustanovení § 2 ods. 4 Trestného poriadku. K uvedenej argumentácii dovolateľa uvádzam, citujúc uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Tdo/66/2019, z 1. decembra 2020, v zmysle právnej vety ktorého, „Keďže povaha zásady in dubio pro reo je výlučne procesná, námietky s ňou spojené nie sú spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku“.

V kontexte posúdenia námietok dovolateľa, subsumované pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, mám za to, že tieto sú zjavne výlučne skutkovej povahy, pretože ich podstata spočíva v nestotožnení sa so zisteným skutkovým stavom ako aj s hodnotením vykonaných dôkazov a s rozsahom vykonaného dokazovania. Námietky uvedenej povahy však nie sú, ako vyplýva z vety za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, uplatniteľné v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ale len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, v zmysle ktorého je oprávnenou osobu na podanie dovolania minister spravodlivosti Slovenskej republiky. Vzhľadom na vyššie uvedené konštatujem, že nebol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Som toho názoru, že súd prvého stupňa a v nadväznosti naň súd druhého stupňa sa pri svojom rozhodovaní nedopostili žiadnych hmotnoprávných ani procesných pochybení. Rozhodnutia uvedených súdov považujem za zákonné a odôvodnené, pričom v rámci trestného konania na súde bol skutkový stav, správnosť a úplnosť ktorého dovolací súd nemôže skúmať a meniť [veta za bodkočiarkou ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku], náležitým spôsobom zistený prostredníctvom dôkazov, vykonaním ktorých bolo preukázané, že sa skutok, pre spáchanie ktorého bol Š. M. odsúdený, stal, tento je trestným činom a spáchal ho odsúdený. Odsúdenému Š. M. bol súdom uložený trest, ktorý rešpektoval všetky ustanovenie Trestného zákona vzťahujúce sa na ukladanie trestov a boli zásadným spôsobom zachované jeho práva na obhajobu.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti som názoru, že v danej trestnej veci nie sú dané dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku, ktoré s poukazom na spôsob, akým odvolací súd rozhodol o odvolaní, podanom dovolateľom, nevzhliadol ani súd druhého stupňa, ktorý je v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku povinný na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadnuť, pokiaľ by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Preto v zmysle ustálenej judikatúry, ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Tdo/7/2019, z 20. februára 2019).

Vychádzajúc z uvedeného navrhujem, aby dovolací súd dovolanie na neverejnom zasadnutí, bez preskúmania veci, uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku“.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku). Najvyšší súd po splnení vyššie vymedzenej formálnej prieskumnej povinnosti zistil, že dovolanie obvineného je treba odmietnuť ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 a nasl. Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o ustanovenie § 374 ods. 3 Trestného poriadku, nemožno ho uplatňovať ako samostatný dôvod dovolania. Uvedené ustanovenie len v nadväznosti na ustanovenia § 369 Trestného poriadku a § 372 ods. 1 Trestného poriadku vyjadruje okolnosť, že aj keď sa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolaním napáda vždy rozhodnutie súdu druhého stupňa (okrem dovolania podaného ministrom spravodlivosti), možno dovolaním namietať aj chyby konania súdu prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku (sťažnosti alebo odvolaní). Ak dovolateľ namieta chybu konania na súde prvého stupňa, musí táto chyba zodpovedať niektorému z dôvodov dovolania uvedenému v § 371 Trestného poriadku, a takto musí byť aj v dovolaní označená (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) [k tomu viď uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/73/2012, z 18. decembra 2012, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 47/2014]. V danom prípade táto podmienka splnená nebola.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie“.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku.

Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/30/2011, zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Najvyšší súd pre prehľadnosť úvodom stručne zrekapituluje procesný dej predchádzajúci podaniu dovolania.

Okresný súd Nové Zámky rozsudkom, sp. zn. 4T/84/2015, zo 16. mája 2016 uznal obvineného Š. M. vinného zo spáchania prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona. Podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku o odvolaní obvineného Krajský súd v Nitre uznesením, sp. zn. 2To/4/2018, z 26. októbra 2016 rozhodol tak, že zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Po zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu Okresný súd Nové Zámky doplnil v intenciách tohto rozhodnutia dokazovanie a v rozsudku, sp. zn. 4T/84/2015, zo 16. októbra 2017 dospel k rovnakému záveru, že obvinený naplnil všetky zákonné znaky prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného poriadku. Odvolanie obvineného následne Krajský súd v Nitre uznesením, sp. zn. 2To/4/2018, zo 14. marca 2018 zamietol, pretože bolo nedôvodné.

Obvinený v dovolaní síce uvádzal viaceré dovolacie dôvody, skutočným dôvodom jeho dovolania je však to, že konajúce súdy podľa neho nesprávne vyhodnotili vykonané dôkazy a v dôsledku toho nesprávne ustálili skutkový stav. Následne sa najvyšší súd vyjadrí k jednotlivým dovolacím námietkam obvineného.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada práva na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Vyššie podrobne opisovaná zásada obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ako obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného, a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno konštatovať, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného Š. M. zásadným spôsobom, a teda že existuje skutočnosť, ktorá sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Súdy prvého i druhého stupňa sa v dostatočnom rozsahu vysporiadali s návrhmi a námietkami obvineného a v zodpovedajúcom rozsahu na ne reagovali.

Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu menovaný uviedol v písomných dôvodoch dovolania.

Obvinený vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku argumentoval vecne (nie však relevantne), že súd prvého stupňa v konaní neodstránil rozpory vo výpovedi svedka B. a ostatných dôkazov, nevyhovelo návrhu na vykonanie rekonštrukcie na tvári miesta a opoznávaní osôb za rovnakých podmienok, aké boli v čase nehody. Krajský súd v Nitre sa nevysporiadal s odvolacími dôvodmi obvineného, poukazujúc pritom na zásadu kontradiktórnosti. V súvislosti s tou poukázal na jej aplikáciu v prípade pasivity prokurátora a nemožnosti nahradenia obžalovacej zásady súdom.

Na tomto mieste je ku namietanému potrebné uviesť najprv to, že hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstávam obvineného, nepredstavuje porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Jedná sa o skrytú formu vyjadrenia záujmu obvineného, aby boli vykonané dôkazy vyhodnotené v jeho prospech.

Nie je ďalej podľa najvyššieho súdu možné podať úspešne dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku na podklade toho, že sa návrhom na vykonanie dôkazu nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku teda nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Ak by záver súdu o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy aj ich hodnotenie súdmi nižších stupňov. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, upravovať, alebo meniť iba súd odvolací (§ 322 ods. 3 a § 326 ods. 5 Trestného poriadku).

Ak by však aj podľa vyššie uvedených kritérií išlo o porušenie práva na obhajobu, bolo by potrebné posúdiť, či toto právo bolo porušené zásadným spôsobom, a to v závislosti na tom, či by porušenie práva na obhajobu mohlo vyvolať odlišné rozhodnutie vo veci samej.

Z obsahu spisu je však zrejmé, že obvinený mal v konaní pred súdom možnosť navrhnúť, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, čo napokon aj využil a o týchto návrhoch súdy zákonným spôsobom rozhodli. Obhajca obvineného síce aj navrhol doplniť dokazovanie, avšak po oboznámení všetkých listín už obhajoba nemala ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Pokiaľ ide o dôkaz navrhnutý obhajobou spočívajúci vo vykonaní rekonštrukcie, ten na hlavnom pojednávaní súd prvého stupňa odmietol v súlade so zákonom podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku.

Taktiež všetky ostatné práva, ktoré sú vyjadrením práva na obhajobu a podmienky na spoľahlivé zistenie objektívnej pravdy boli v predmetnej veci riadne zabezpečené. Ako však už bolo uvedené, zistenie skutku súdom na podklade dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní a nevykonanie ďalších dôkazných návrhov obvineného nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd nepovažuje za potrebné bližšie sa vyjadriť ku spôsobu vykonania rekognícií s poškodenými B. B. a N. B., pretože tieto neboli pri rozhodovaní o vine a treste vzaté do úvahy ako nosný podklad pre rozhodnutie súdov nižších stupňov.

Čo sa týka námietky nedostatočného vysporiadania sa s odvolacími dôvodmi obvineného (tie sa mimochodom skoro vôbec nelíšia od tých dovolacích), nie je pravdou, že súd prvého stupňa neodstránil rozpory. Vo svojom v poradí druhom rozsudku, okresný súd doplnil dokazovanie a to tým, že opätovne vypočul poškodených, vykonal medzi nimi konfrontáciu, vypočul svedkov J. K., T. C. a D. P. a i napriek takto doplnenému dokazovaniu opäť dospel ku tomu, že obvinený riadil motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu. Uvedené výpovede pritom posúdil vo vzájomnej súvislosti a zaoberal sa aj prípadnými totožnosťami a odchýlkami medzi nimi. Krajský súd následne toto rozhodnutie potvrdil. S takým postupom oboch súdov sa najvyšší súd stotožňuje.

Pokiaľ ide o namietanú kontradiktórnosť konania, naopak, celá trestná vec prebehla v súlade s touto zásadou. Nie ako tvrdil obvinený. Navyše spojitosť tejto zásady s namietanou pasivitou prokurátora nie je na mieste, o to viac, keď práve na základe obžaloby podanej prokurátorkou, bol obvinený súdom uznaný za vinného, prokurátor na pojednávaní rozhodne pasívny nebol a súd prvého stupňa nevyvinul takú aktivitu, ktorá by hraničila s nahrádzaním aktivity prokurátora. Navyiac, obvinený ani konkrétne neuviedol, v čom mal súd nahrádzať aktivitu prokurátora.

Zo zmieneného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže

byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok ESĽP z 2. februára 2010, Emen v. Turecko - rozsudok ESĽP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko - rozsudok ESĽP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok ESĽP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok ESĽP z 15. decembra 2011 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom“, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonal. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom, nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Nevykonanie (arbitrárne), pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou a nie právnou. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania, ktorého bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c), resp. písm. g) Trestného poriadku.

Vyslovený záver v plnom rozsahu zodpovedá doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o nemožnosti preskúmavania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom z podnetu dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ tak neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd

nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové“ preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c), resp. písm. g) Trestného poriadku, konkrétne uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa subjektívneho hodnotenia dovolateľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal.

Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétneho dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného.

Záver o dôležitosti (významu) takého dôkazu preto logicky nie je možný bez primárneho posúdenia otázky náležite zisteného skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ktorý je zase výsledkom procesu hodnotenia dôkazov podľa kritérií upravených v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, z ktorého obsahu je navyše nepochybné, že žiadny dôkaz v trestnom konaní nemožno posudzovať izolovane od iných, v danej veci zabezpečených, resp. vykonaných dôkazov.

Vyššie uvedený záver tak zohľadňuje systematickú prepojenosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ich vzájomné vzťahy a obsahovú nadväznosť, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upravenými v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku v podstate obvinený nič závažné neuviedol, namietal len nezákonné dôkazy ktoré mali byť voči nim použité, konkrétne majú predovšetkým na mysli rekognoskáciu a rekogníciu. Tá podľa neho nebola vykonaná zákonom uloženým spôsobom.

Pokiaľ ide o túto skutočnosť, nie je najvyššiemu súdu známe, na základe akých objektívnych skutočností k tomu obvinený dospel, pretože uvádzal len svoje subjektívne domnienky (nevhodné svetelné podmienky, neprečítanie obsahu obvineným). Ako už bolo uvedené, výsledky rekognície neboli vzaté ako hlavný základ rozhodnutia súdu prvého stupňa, pričom rekogníciami nebol opoznávaný obvinený a svedok B. uviedol, že svedka C. opoznal, už keď po nehode prišli s policajťami. Rozsudok súdu prvého stupňa sa na rekognície ani neodvolával. Na hlavnom pojednávaní súd prvého stupňa vykonal dokazovanie zákonným spôsobom, tiež doplnené dokazovanie, a to vrátane namietanej zápisnice o ohliadke miesta dopravnej nehody.

Ak obvinený namieta, že uznesenie o vznesení obvinenia podľa doručky prevzal deň pred svojím výsluchom (24.2.2014), tak sa zrejme jedná o písársku chybu, ktorá nemá na zákonnosť vedenia konania žiaden vplyv. Zároveň najvyšší súd dodáva, že uznesenie o vznesení obvinenia (datované 20.2.2014) mohlo byť vypracované už pred výsluchom samotného obvineného (25.2.2014), pretože policajný orgán v tom čase disponoval potrebným penzom informácií na vznesenie obvinenia, čo vyplýva aj z odôvodnenia uznesenia. Je potom len logické, že uznesenie o vznesení obvinenia popisuje skutkový dej rovnako ako obvinený vo svojom výsluchu realizovanom po jeho vydaní, i keď obvinený následne v konaní obsah zápisnice o výsluchu namieta.

V súvislosti s tým je možné uviesť, že rozhodnutie o vine bolo okrem iných dôkazov založené aj na výpovedi obvineného v prípravnom konaní pri jeho výsluchu pred vyšetrovateľom z 25. februára 2014, ktorý bol po zákonom poučení o právach obvineného vykonaný v čase 09:30 hod. V tejto výpovedi sa obvinený k spáchaniu skutku priznal a priebeh jeho spáchania podrobne opísal. Ďalej výrok o vine obvineného súd oprel aj o ďalšie dôkazy, pričom daná trestná vec už bola predmetom rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu, kedy na podklade odvolania obvineného odvolací súd zrušil predchádzajúci

rozsudok súdu okresného súdu zo 16. mája 2016 a vrátil vec okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Následne po vrátení veci, okresný súd doplnil dokazovanie v intenciách rozhodnutia, aby rozhodol takým istým spôsobom.

Z uvedeného je potom zrejmé, že takto formulované dovolacie námietky smerujú výlučne len voči finálnemu hodnoteniu vykonaných dôkazov zo strany konajúcich súdov, ktoré nekorešponduje jeho predstavám.

Najvyšší súd preto môže len (s odkazom na znenie § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku) pre úplnosť poznamenať, že v predmetnej trestnej veci boli dôkazy vykonané zákonným spôsobom a následne tomu zodpovedajúc v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku aj náležite vyhodnotené.

S poukazom na uvedené najvyšší súd nezistil ani naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

Ako z citovaného ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, tak aj z inštitútu dovolania je

zrejme, že trestné konanie je v zásade dvojinstančné. Inak povedané, dovolací súd je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - viď § 379 ods. 2 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Trestného poriadku však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

S poukazom na vyššie uvedené obvinený skratka nemôže „zostať prekvapený“ keď najvyšší súd jeho dovolacie námietky - ktoré smerovali len k nesprávnosti a neúplnosti skutkových zistení, rozsahu dokazovania a hodnoteniu dôkazov - označí v predmetnej trestnej veci ako stojace zjavne mimo uplatnený dovolací dôvod. Navyše, takto formulované dovolacie námietky nemožno kvalifikovane podradiť ani pod akýkoľvek iný uplatniteľný dovolací dôvod, nakoľko sa nimi v súvislosti s ich obsahom v podstate nie je možné z právneho hľadiska zaoberať tak, aby bol dovolací prieskum aspoň okrajovo súladný s platnou a účinnou právnou úpravou (výnimkou je už skôr zmieňovaná procesná situácia, keď je subjektom podávajúcim dovolanie minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

Najvyšší súd pripomína, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - viď veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pre dovolací súd je v zmysle uvedeného kľúčovým skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený Š. M. spáchal trestný čin tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa. Popísanému skutkovému stavu plne zodpovedá aj právny záver vyjadrený v posúdení konania obvineného ako prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona. Použitú právnu kvalifikáciu podľa citovaných ustanovení odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu.

Pokiaľ obvinený v nadväznosti na svoje dovolacie námietky podotkol, že skutkový stav nebol zistený do takej miery, aby o ňom neexistovali dôvodné pochybnosti v zmysle zásady v pochybnostiach v prospech obvineného (in dubio pro reo), tak k tomu najvyšší súd uvádza, že aj námietka týkajúca sa nepoužitia uvedenej zásady je vo svojej podstate založená na spochybňovaní procesu hodnotenia dôkazov vrátane skutkových zistení, ku ktorým dospeli vo veci konajúce súdy, a preto s výnimkou ministerského dovolania podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku nepredstavuje účinne uplatniteľnú námietku v dovolacom konaní.

Pre lepšie pochopenie, zásada in dubio pro reo vyplýva z princípu prezumpcie nevinoty, ktorého materiálne ukotvenie nachádzame v čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, resp. v čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a význam ktorého sa v trestnoprávnej legislatíve premietol v § 2 ods. 4 Trestného poriadku. Keďže povaha uvedenej zásady je výlučne procesná, námietky s ňou spojené nie sú spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (k tomu viď napr. uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/15/2013, z 1. júla 2013 alebo uznesenie najvyššieho súdu, sp.

zn. 3Tdo/47/2015, z 9. septembra 2015).

V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu tiež obvinený v podstate opakovane namieta rozpory vo výpovediach vypočutých svedkov, spochybnenie výpovede a vyhlásenia svedka P. zo strany súdov nižších stupňov, či použitie výpovede obvineného z prípravného konania.

Je preto zrejmé, že opakovane brojí proti skutkovým zisteniam a hodnoteniu dôkazov tak, ako boli zistené a hodnotené súdmi prvého a druhého stupňa.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a preto aj v tejto časti dovolaciu argumentáciu obvineného najvyšší súd odmietol ako zjavne nedôvodnú.

Nakoľko najvyšší súd s poukazom na vyššie konštatované nezistil naplnenie dôvodov dovolania namietaných obvineným rozhodol v konečnom dôsledku tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

